

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринков. ч. 10, П. пов.
Конто почт. шлан. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Головний Редактор прий-
має від 11—12 год. перед-
полуднем.
Рукописи не зберігаються.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4.00 зол.
Частіше 12.00 „
Піврічно 24.00 „
Річно 48.00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді,
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зол., Швейцарії 7.50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехослова-
чії 30 ч. к., Румунії 180 лей, Бе-
гарії 7.50 зол., Австрії 7.50 зол.,
Земля адреса і зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Виплатність сільських господарств в рр. 1930-31 і 1931-32.

Хлібороби мусять завармо працювати та ще й докладати до своїх господарств!

Чи виплачується нині сільське господарство? На це скаже кожний господар, що ні, однак звичайно не подає чисел, які доказали б його песимізм. Тому цікаво приглянутись статистиці виказкам Державного Наукового Інституту Сільського Господарства у Варшаві, чи його виділу сільсько-господарської економіки; інгетовили їх два чільні польські знавці д-р Вігголд Станевич та інж. І. Цужитяк („Рольніцтво“, листопад 1932 р.). На жаль про ці справи дедви чи вийде публікація, як це було попередніми роками, з якої можна би дізнатись окремо про виплатність господарств на нашій території. Тому подаємо на основі цих джерел загальні числа, які відносяться до цілої Польщі, бо вони всетаки кидують світло на ті умовини, в яких сільське господарство сьогодні опинилось.

Дані за рр. 1930—31 походять з 841 господарств (в тому 280 з Галичини), а за рр. 1931/32 з 598 господарств (в тому 190 з Галичини). Господарства поділено на групи, а саме: 2—3 га, 3—5 га, 5—10 га, 10—15 га, 15—30 га і 30—50 га. У пересічі площа одного господарства в р. 1930/31 рахувалась 12,9 га, а в р. 1931/32 — 12,5 га, отже пересічні дані торкались середніх, а не малих господарств.

Рік 1930/31 зазначився нижчими зборами, ніж попередній, за винятком пшениці і цукрового буряка, та дальшим спадком цін на різні продукти і товар худоби. Рік 1931/32 — це дальший спадок цін худоби, через недорід паші і труднощі вивозу за границю, так, що дежма знизилась цін збіжжя мало помогла.

Вислід господарювання — це сирий прихід, який в золотих на 1 гектар був такий:

Величина госп.	1926/27	1928/29	1930/31	1931/32
у гектарах	зол.	зол.	зол.	зол.
2—3	1019	949	748	—
3—5	762	832	541	365
5—10	574	639	414	293
10—15	542	560	348	261
15—30	426	449	265	226
30—50	296	455	257	—
середня	642	585	379	283

Ці числа показують, як сирий прихід маліє чимраз більше і то в усіх категоріях господарств, при чому сильніше спадає він у більших, слабше у менших господарствах. Досі нема даних, чи на знизку цього приходу впливають більше продукти різні, чи товариштва.

Господарські видатки (наклад) — це кошти продукції, поменшені відсотками чинного капіталу. Ці видатки на 1 гектар у золотих були такі:

Величина госп.	1926/27	1928/29	1930/31	1931/32
у гектарах	зол.	зол.	зол.	зол.
2—3	860	834	709	—
3—5	668	665	518	385
5—10	432	480	379	301
10—15	374	400	310	272
15—30	278	331	256	219
30—50	210	294	242	—
середня	399	436	352	290

Зменшення господарських видатків іде помаліше, ніж зменшення сирого приходу. І так на 100 зол. господарських видатків припадало в р. 1926/27 — 135,80 зол. сирого приходу, в р. 1927/28 — 152,50 зол., в р. 1928/29 — 134,20 зол., в р. 1929/30 — 126,30 зол., 1930/31 — 107,70 зол., а в р. 1931/32 — 97,90 зол.

Різниця між сирим приходом та господарськими видатками це чистий прихід, який має

опроцентувати чинні капітали в господарстві. Цей чистий прихід був такий на 1 гектар у зол:

Величина госп.	1926/27	1928/29	1930/31	1931/32
у гектарах	зол.	зол.	зол.	зол.
2—3	169	115	39	—
3—5	104	177	23	—20
5—10	142	159	35	—8
10—15	168	160	38	—11
15—30	148	118	9	—8
30—50	86	161	15	—
середня	143	149	27	—7

Іншими словами: рік 1931/32 — закінчили всі категорії господарств, за винятком тих, що мають 15—30 гект., зі стратою. З чистого приходу мусить господар заплатити відсотки і чинші найму, які в р. 1930/31 рахували 16 зол., отже вже тоді чистий прихід (в середньому) був тільки 11 зол. на гектар, себто маєток господаря давав річно відсотки 0,19 проц. В р. 1931/32 виходить втрата на 1 гектар 7 зол. (в середньому), а коли ще додати до цього відсотки і чинші найму, то маєтокв рента є від'ємна і йде на мінус 22 зол. на 1 гектар. Себто маєток господаря опроцентується мінус 0,5 проц.

Одною з ознак, що свідчать про занепад рентовності сільського господарства є те, що чимраз більше господарства вказує втрату. І так в р. 1926/27 вказувало на 100 господарств втрату 14 господарств, у чергових роках — 3, 14, 19, 39, а в р. 1931/32 — аж 55 господарств.

Скільки-ж зробляє господар і його родина за свою працю? Коли від різниці доходу відібемо 6 проц. на опроцентування власних капіталів, які вміщені у господарстві самим господарем, то решта представляє нам заплату за працю. Ця заплата за працю, по віднянню опроцентування власних капіталів, була на родину у золотих така:

Величина госп.	1929/30	1930/31	1931/32
у гектарах	зол.	зол.	зол.
2—3	+338	+190	—
3—5	+204	—74	+44
5—10	+322	—206	—248
10—15	+143	—632	—947
15—30	—106	—1706	—1062
30—50	—940	—3390	—
середня	+69	—833	—664

З цього видно, що чимраз дальше доходить до того, що щоби можна опроцентувати власний капітал тільки 6 процентами, то не тільки му-

Не забудьте, що якнайскорше мусите викупити свою будинкову полісу у

Т-ві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на 1933 р., бо інакше забезпечення Ваших будинків перейде по закону в цілости до П. З. У. В

силь рідня господаря зречтис заробітку, але ще й доплатити до своєї власної праці.

Ще ясніше видно той „зарібок“, коли перерахуємо його на день і особу у золотих за останніх декілька років:

Вел. госп.	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32
у гект.	зол.	зол.	зол.	зол.	зол.
2—3	1,07	1,00	0,84	+0,30	—
3—5	1,90	1,15	0,38	—0,15	+0,06
5—10	2,22	1,19	0,57	—0,34	—0,41
10—15	3,27	1,76	0,23	—1,04	—1,42
15—30	4,01	1,57	—0,16	—2,74	—1,91
30—50	5,40	3,18	—1,43	—5,83	—
середня	3,15	1,57	0,12	—1,39	—1,12

З цього видно, що щоби можна від власних господарем власних капіталів дістати тільки 6 проц., то в р. 1927/28 миг кожний член родини в середньому дістати за працю 3,15 зол., при чому у більших господарствах заробляла родина більше, в менших — менше на голову і день. Але вже в р. 1930/31, щоби дістати 6 проц. від власного капіталу, миг заробити кожний член родини, що мала 2—3 гект. землі, тільки 30 сот. денно, а решта мусіла доложити за свою працю від 15 сот. до 5,83 зол. Подібно виглядає справа і в р. 1931/32, як це видно з вище поданих чисел.

Те, чого не достає у приході з господарства (себто страту), покриває хлібороб 1) з субстанції самого господарства 2) через дальше заложення і 3) через зменшення своїх життєвих вимог до мінімуму.

Так далеко зайшла вже „рентовність“, чи радше нерентовність сільських господарств. Але не забуваймо ще одного: ті господарства, з яких висліди тут подані, це найкращі господарства в Польщі, аразкові господарства, які самі розуміють вагу господарського книговодства і його правильно ведуть, та які високо стоять під оглядом господарської культури.

Якже супроти того мусить виглядати вислід господарювання наших, українських сільських господарств? Брак інвестицій і примітивні господарювання руйнує ті господарства й саму різню; рівень життя упав до небувалих низин, — а зате державні й комунальні татари остали на висоті 1926 чи 1927 року...

Інж. Е. Храпливий.

Розброєння чи зброєння?

Короткий огляд діяльності розбройної конференції та її вислідів.

(УП) Цілий 1932 рік стояв під знаком розброєння чи радше розбройної конференції. Багато надій дехто покладав на неї, але надармо. Скептики дивились на комедію розброєння правдиво, а це доказують висліди всієї цієї інтернаціональної балаки в Женеві і поза нею. Забували при цьому всі, що рішуче слово в справі розброєння мають не політики, а генеральні штаби держав. А вони не дають себе так легко обдурити. Переглянемо по черзі, що сталося у тому році у справі розброєння, а читач напевне сам собі відтворить образ дійсності.

2. лютого 1932 р. відкрили з великим шумом у Женеві конференцію розброєння. 5. лютого Франція пропонує під дискусією свій проект, що вона розброїть лише тоді, коли її забезпечить інтернаціональна армія і коли буде переведена контролі всього легунства. Від 8—24. лютого велась дебата між державами, а одної сторони ті, що хотіли дійсно розброїтись, головню Англія й Америка, та з другою Франція, що не хотіла здати своєї могутньої позиції. Німеччина домогалась перевести розброєння на підставі кляузів версальського диктату. 12. квітня Англія. В положенні світової війни повести роз-

броєння на найнижчий рівень згідно з париграфом 8. статуту Союзу Народів. Питання зачіпної і оборонної зброї остало не вирішеним на бажання Франції. 22. квітня розпочали балачку над тим, яка зброя є зачіпна та яка оборонна і яка є найнебезпечніша для цивільного населення. 22. VI. прийшов проект Гувера знизити сукупуні і морські зброєння, як рівнож скасувати воєнне бомбометне легунство та заборонити кидати взагалі бомби. Проти цього проекту була Франція. 23. липня закінчили розмови загальним резолюціями про розброєння, які нікого до нічого не зобов'язували і лише передбачували нібито, що дещо треба би заборонити. Багато держав було проти тої резолюції. В міжчасі внесла була Німеччина й своє бажання неприпання й рівноправності у зброєнні. Це був зворотний пункт конференції. 29. серпня жадають німці скасувати 6-у частину версальського диктату, який забороняє їм зброїтись. 11. вересня Франція не погодилась на німецькі домагання, а 18. вересня до неї долучилась Англія. Німці відмовились від дальшої участі у конференції і виїхали з Женевы. 21. вересня радити конференція

ХТО ПЕРЕВОДИТЬ ШКІЛЬНИЙ ПЛЕБІСНІТ, той повинен купити брошури: 1) Володимир Целевича „Про нові шкільні закони“ ціна 50 сот. і 2) Івана Герасимовича „На тривогу! Основи української нації загроженої“ ціна 1 зол. Набути можна в Книгарні „Рідної Школи“ у Львові, вул. Свєтоська ч. 20.

Без Німеччини. На початку жовтня запропонували конференцію 4 держав у Лондоні. Вона не відбулась. На початку листопада Франція признала, що версальський диктату вже даліше не можна вдержати при житті, але це лише теоретично. Практично залишилось все при старому. У половині листопада Англія погодилась на моральну рівноправність Німеччини у зброєнні. На початку грудня ведуться далі розмови між великими державами у справі німецької рівноправності. Вони довели до резолюції з 11. грудня, в якій признано Німеччині рівноправність з усіма іншими державами. Німеччина знову голосить до участі в конференції. Признання права на рівноправність Німеччині стало основою дальших розмов в Женеві над „роззброєнням“.

Ці розмови ведуться далі. Позитивного нічого вони не принесли для нікого з змислу все-світнього мира. Кожна держава зброється далі, як лише може. Збільшене зброєння помітно особливо по признанні рівноправності Німеччині. Це дотеперішній вислід конференції „роззброєння“ у Женеві. Сміло можна сказати, що не на роззброєння залежить цілому світові, а на зброєнню.

Ревізії й арештування.

ЛВІВ.

Дня 28. ц. м. в год. 6.30 львівська поліція перевела ревізію в емер. судді Шухевича при вул. Косинерській ч. 18 а, брата адв. д-ра Степана Шухевича. Ревізія тривала до 1-ої години. Молодшого Шухевича, студ. львівської політехніки, Юрка, сина емер. судді, арештували і відвели мотоциклом до поліцейських арештів.

РОЖНІТІВЩИНА.

В дні 23. ц. р. переведено ревізію в мешканці д-ра Курбаса, о. Юрія Пашківського, дир. кооператива Білана Василя та студента Константина Келебая в Рожнітові. Дир. Білана передержали на поліції 12 годин і забрали з його мешкання вже підписані шкільні декларації, передані на його руки з Перегінська і Сваричева. При ревізіях не знайшли нічого нелегального.

ПЕРЕМИШЛЯНИНА.

Дня 23. ц. м. відбулися в Перемішлянах і по селах Перемішлянщини численні ревізії й арештування. В самих Перемішлянах відбулися ревізії у п. Евста. Ковча, п. Барана, урядовця флілі „Провіти“, п. Волод. Трофимяка, мгра Гуглевича і п. Любця, урядовця Нар. Дому. Забрали такі певні р'чи, як „Господарський Шлях“, „Історія України“ Крип'якевича, реферат з англ. „Провіти“ у Львові. Арештували п. Ковча, Барана і Трофимяка. По кількох годинах поліція арештованих випустила без переслухання. — Арештованого у Ладанцях студента Заставного, а у Сваричі Бучацького по двох днях звільнили.

КОПИЧИНЕТЧИНА.

В п'ятницю 23. грудня ц. р. м'сцевий поштовик у Нижбірку Новім перевів ревізію у Михайла Дорожинського емер. управителя школи,

шукаючи за шкільними деклараціями і величальною літературою. Перевів також ревізію у скарбника „Дугу“ Посифа Демчишина та члена виділу читальні „Провіти“ Петра Федькова.

ТЕРЕБОВЛЯ.

Недавно арештували були в Теревовлі двох студентів українців під замітом протидержавної діяльності. На днях випустили вже одного з них, п. Луцькова Петра, на волю, не найшовши за ним ніякої вини.

АРЕШТОВАНИ У ВИННИКАХ НА ВОЛІ.

Арештовані у Винниках вночі з дня 26. на 27. грудня громадяни, а саме: о. декан Гриняк, д-р Шуровський, д-р Врецьона, д-р Ярослав Левницький, а далі брати Копачі, Кульчицький і Домазара, випущені вчора на волю.

На церковні теми.

Ще про книжку „Три синодальні архієреї“.

(З духовних кіруів.)

В „Н. Зорі“ з 11. XII. ц. р. видрукував о. М. Каровець ЧСВВ довшу рецензію на книжку о. С. Матковського, пароха з Босир, під заг. „Три синодальні архієреї“ (Спомины з життя і діяльності Пресвятих. Ю. Куліковського, Ю. Пелена і С. Сембратовича). „Зі сторони мемуаристики“ о. Каровець похвалив книжку. Але „зі сторони кат. світогляду“ насипав він стільки докорів старенькому авторові, віршевому працівникові на церковному полі, і навіть видавцеві книжки, о. Ал. Стефановичеві, що годі і посторонній людині мовчати. Зрештою це відноситься до всіх, чи вони живі, чи померші, що не симпатизують, чи не симпатизували з обскурантизмом, якого о. Каровець є речником. Як же це докори? Прощу читати (а запевняю, що це не на сміх написане, але як лекція в імені „катол. світогляду“).

о. Матковський записав (очевидно на основі того, що пам'ятав): „Цілий загальний духовенства, дебатує про Синод, мусів ставити собі питання: „Хто є властиво наші єпископи і чи можна їм довіряти?“ До цього о. Каровець додає свою завагу, докір для живих і померших: „Автор, як і тодішнє духовенство, ставили це питання цілком невласливо, бо всі вони, отже і шан. автор повинні знати, що це були єпископи Христової Церкви, поставлені Божою благодаттю і благословенням Св. Римського Престола“.

Невжеж о. Каровець такий наївний, що не знає, що всі отці дуже добре знали те, що він їм каже знати? Та не в тому річ! о. Каровець силе

НА СВЯТА

НА СВЯТА

найкраще приладите всяку іду, якщо всі потрібні припаси купуватимете тільки в найстаршій українській кооперативі

„Народна Торговля“.

кінчив при допомозі д-ра Шлюпаса і краю. Став лікарем спершу в Шенандо, опісля в Шамокіні та Шікаго, де й осів на постійне, придбавши в тамошнім університеті 2-й докторат медицини. У 1898 р. виїхав д-р В. Сіменович до Європи і студіював на спеціальних курсах у Празі, Берліні, Відні, Парижі та Цюриху, а вернувшись до Америки, викладає якийсь час на шікаговським університеті про акушерію і жіночі хвороби. Діставши посаду міського лікаря, покинув університетську кар'єру і віддав лікарській практиці та громадській роботі.

У 1907 р. виїхав знову д-р Сіменович до старого краю, але день перед виїздом — упав так нещасливо на хребет, що дістав параліж цілої долішньої частини тіла. Перележав у ліжку два роки, а потім у візку знову майже два роки і аж по шістьох літах прийшов знову до здоров'я.

Через одну каденцію був він головою „Провіти“ при „Українським Народнім Союзі“ та видавав провітні книжечки та газетку „Провіт“, а в Шікаго заснував перше „Братство Українського Народнього Союзу“, крім цього „Український Товариський Клуб“ та „Земельну Компанію“. Старався заснувати також Український Банк, але настала криза і справа припинилась.

Та великий політичний змисл пок. В. Сіменовича бачимо передовсім у тім, що він підчас світової війни зрозумів величезну помилку українців в Ріднім Краю, які робили ставку лише на одну карту, на карту осередних держав, тоді як поляки забезпечились і по стороні Антанті, яка й фактично поставила їм державу.

Покійний В. Сіменович відчув це добре і тому старався підчас світової війни створити український регіон та помістити навіть у тій спра-

10-золотові банкноти тратять вартість.

З днем 31. грудня ц. р. тратять 10-долотові банкноти свою правну вартість як платанний засіб. Від 1. січня 1933 ті банкноти будуть приймати тільки каси Банку Польського і каси скарбові.

Пашпортовий примус.

МОСКВА. (ПАТ). Оголошено тут декрет, що вводить на цілому просторі СРСР примус одностайних пашпортів, що їх обов'язаві мати всі особи від 16-го року в гору, які мають постійне місце осідку.

тут докором за те, що наше тодішнє духовенство посміло глядіти на тодішніх наших єпископів також як на людей, що не зреклись свого зборового критицизму.

Це видно з дальших місць рецензії, де о. Кар. пише: „Чи можливо, щоби в Синоду виїшла шкода для Церкви і народу? З такого Синоду, на якому засідали єпископи і папський делегат? Неж абсурд!“.

Поручаємо о. Кар-ві, щоби на основі тієї своєї нової „критичної“ засади написав історію Католическої Церкви, а твір певне виїшов би знаменитий — безглуздам, якого ще не було.

Невжеж він думає, що наше духовенство ніякої історії не читало? Ні, життя церкви не йде так ідилічно та шаблонно свято, як це здається о. Кар-ві. Ми знаємо, що були синоди, на яких й по звиш як 300 єпископів та по трьох папських делегатів, а ті делегати, коли вернули до Риму, діставали тяжкі реприменди від папів, або й трапили свій уряд, а ті синоди ставали наче равон в тілі Церкви, бо або латинян не вдовольняли, або греків. Знаємо, що це з правила бувало на таких синодах, де входили в гру інтереси, звичай, інтенції грецької та латин. церкви. А такий характер мав і наш провінційальний синод 1891 р. — тим більше, що треба було побоюватися ще з польських інтересів, а префектом Конгрегації Пропаганди, під яку тоді підпадала наша Церква, був поляк кард. Ледоховський. Дійсно треба було нашому тодішньому духовенству глядіти на корифеїв синоду не тільки як на єпископів, але також як людей, що мають свої індивідуальні характери, амбіції, долетливості, залежності...

Од, о. К. ЧСВВ, чи не за пізно Ви народилися, щоби Ви могли нашому синодальному духовенству розум відібрати!

о. Матк. записав, що на синоді „духовенство“ стануло в непримиримій опозиції як до самого Митрополита, так і до апостольського делегата, архієп. Чанки. (Причиною тієї опозиції був замір целібатної реформи, на що духовенство ніяк

ві відозву у тодішнім українським амер. часописі „Україна“.

Та загальне незрозуміння його високих інтенцій, а якийсь Семешко зі своєю компанією висміяли його.

Другим разом вислали навіть з Вашингтону до Шікаго американського майора, щоби зібрати бодай один український полк.

Покійний Сіменович відчував цю невдачу цілком своєю великою душею і старався хочби й зза океану — головню при допомозі видаваної його сестрою „Жіночої Долі“ в Коломні, вплинути на свій нарід, і навчити його того, чого і сам навчився, живучи так довго поміж американцями. Більш як триста статей, перекладів, тим сильним, горожанським духом, написав він і деякі з них можна зібрати та видати окремою книжкою.

Для характеристики його провідних думок най послужить бодай оцей афоризм уже з помертної його теки:

„Деякі люди не мають успіху, бо вони ніколи нічого не починають. Більшість людей не має успіху, бо не докінчують початого діла. Витривалість має в житті більше ваги, ніж навіть геніяльність“.

Життя пок. Володимира Сіменовича було живою ілюстрацією цієї засади. Чого він не перебував, чого не переживав! Був і фірманом, і аучним рознощиком газет, і дяком, і прикащиком у крамниці — а рівночасно вчився ночами, щоби покінчити медицину. Він вправді оповідав, що і латини д-р Шлюпас і „Край“ (?) допомагав йому, та поправді він помагав переважно сам собі не вчуваючись жадної праці та чесного заробітку. І так став він визначним лікарем спеціалістом і доробився навіть маєтку.

Його поховали в Шікаго стали великою у-

ФЕДЕЛЕТОН „ДІЛО“ з дня 30. грудня 1932.

Д-Р КИРИЛО ТРИЛІОВСЬКИЙ.

2)

Для рідного краю в Америці.

(Пам'яті о-ра Володимира Сіменовича.)

(Доповнення).

Та тут виїшла ось яка перешкода: американським (ірландським) єпископам діяльність о. Волянського була дуже не на руку. Як римокатолики мали вони претенсію, щоби і наші греко-католики полагоджували свої релігійні потреби у римокатолических священників. Отже чинилися вони того, що о. Волянський мав жіночку і розпочали з тої причини велику акцію проти нього в Римі. Досить, що митрополит мусів о. Волянського відкликати до краю. Так лишався в Америці сам о. А., а незадовго потім приїхав з краю і о. Грушка.

Почалася велика і деморалізуюча боротьба між о. А. і крамницями, які захотів він прибрати до своїх рук. Та менажери тих „Народних Торговель“ не хотіли піддатися, отже отці А. і Грушка розіжжали по містах і в церквах звинувачували людей, щоби виїмали свої паї. У цей спосіб крамниці перейшли в приватні руки, або розпалися.

В. Сіменович був директором крамниці в Олшанті. Власне підчас тих сварок він занедавав. Передав крамницю Хизякові, а цей силляв людей і задержав її в своїх руках.

Хорий В. Сіменович виїхав до свого приятеля литовця д-ра Шлюпаса, а підприписавши зспочва почав студіювати медицину, яку і по-

Висилайте передплату на новий рік!!! Вирівняйте свої довги за часопис! Приєднайте бодай одного передплатника з новим роком!

не хотіло згодитися.) А о. Кар. надовжав до цього: „Чи це католицьке ставовище? І чи ухвали такого клану можна було потвердити Апост. повагою? Ухвали, які виводили з пристрастей...“ Але ми мусимо тут поставити о. Кар-ві запит: Чим він думає легітимувати цей свій докір для нашого, вже переважно на Божому суді, синодального духовенства? Чи він знає хочби тільки один одинокий церковний синод, на якому не було би ніякої опозиції та „пристрастей“?

Коліж так, то він на свою руку робить наше духовенство якимсь „випковим“ і справджується на цьому приповідка про „пташку, що поганить своє гніздо“.

Одначе о. Кар. те все інакше бачить і песь наш загаль представала „випковим“ ледачим, пишущим ось так: „Чи ми не були і те в ще й досі протестуємо проти свого власного добра?“ Значить, що в нас або розум перевернувся, або воля ледача, або ала наша віра, яку ми одичили по наших предках. Таки виходить, що наша віра ала, бо расира на цьому терені ведеться. Та видно, що вона правдивіша, ніж та, яку проповідую о. Каровець, бо віра наших предків не відбрав розуму від людини.

о. Кар. повчає о. Матковського, що „Апост. Столиця має право змінити або цілком відкинути ухвали Синодів“. Запра лаука, бо й всі католики знають, але вона тут служить о. Кар-ві, щоб нею „прикрити“, що хотів прикрити.

Авжеж ніхто з наших людей, що висвітлювали полі синоду з 1891 р., не твердив, що папа не мав права змінити або відкинути деякі чи навіть всі ухвали синоду; ані ніхто не утвердив, що аміні, які поробили в ухвалях синоду, сам папа доробив; ці зміни увійшли в текст ухвал синоду десь „два дороби“ від митроп. С. Сембратовича до кард. Ледоховського. Але ці зміни так воєнні в текст, начеб їх синод ухвалив, а не в додані до синодального тексту як заваги, жадання чи кантели Апост. Столиці. Ось це спірна точка.

І тільки проти того протестували синодальні отці, бо не хотіли перед майбутністю понести відповідальності за те, з чим вони на синоді не погодилися. Інакше гої собі пояснити, чому навіть такі високопоставлені особи, як бл. п. митрат Білецький та митрат Бачинський прилучилися до „протестуючих“. До чого мали вони природне право, бо що не походить від мене, а мені це приписують, я ніяким чином не мусу понести відповідальності за це.

р. г.
(Докінчення буде.)

Голодівка комуністів.

ПАРИЖ (ПАТ). 18 комуністів, засуджених недавно на кару в'язниці, почали голодівку. Голодуючих рішили годувати штучно.

українською маніфестацією, в якій узяли участь і білорусини та литовці, що відали йому честь ширими промовами.

Найкращу характеристику цього великого громадського акту дав у своїй знаменитій промові представник „Українського Народного Союзу“ д-р Л. Мишуга, який між іншим сказав і таке:

„Покійний д-р Володимир Сіменович був першим світським інтелегентом, який тому пішов від рідного краю за нашим чорнобром не для долара, кар'єри і посади, а тому, щоб бути разом зі своїм „меншим братом“ і ділитися з ним долею і недолею. Тут в Америці став він першим українським редактором, він перший закладав кооперативи, організував хори, давав театральні вистави. І перший обстоював він громадську мораль, коли різні кружки розкрадали народне і церковне добро. Покійний перший скликавав народні віча, давав відчити й еманіпував нашого робітника соціально, вказуючи на вагу робітничих організацій і визнаючи його до страйку, щоб добитися кращих умов праці.

І не було ніякої народної маніфестації, і ніякої політичної, економічної чи виховної ідеї між амер. українцями, з якою не було зв'язане (як політичного; бо він був засвідів з тими, що бажали піднести нашу імміграцію на вищий культурний шабел).

Від нас відходить тепер те, що було зі старої імміграції найшляхотніше, активне і чесне. Відходить від нас той, що мавши 72 літ життя залержав духову молодість, запал, енергію, які використував на те, щоб своїми знаннями американизувати Рідний Край, до якого допущувалася героїзмом Рідної Землі українцями тут родине і виховане молоде наше покоління.

Не можна краще скаржати на нашу велику втрату.

Небезпечна посада!

Характеристичний прицинок до пануючих шкільних відносин: 8 літ даремної боротьби за одну посаду вчителя співу в єдиній українській міській нар. школі у Львові! — Пан куратор Гадомський. — Уступлення сенатора о. ради. Ол. Стефановича зі становища делегата Гр.кат. Ординаріату у Миській Шкільній Раді.

Невеличка, але надзвичайно знаменна для пануючих відносин подія склалася в останніх днях на шкільному терені у Львові. Це просто наймовірніша, але правдива історія, яка має більше повчального змісту, ніж цілі довгі теоретичні реферати на тему польсько-українських взаємин.

Перед 15-и роками назначили Львівський Ординаріат своїм делегатом до Миської Шкільної Ради у Львові священика, фахового педагога, який почав з природи річи піклуватися єдиною українською міською школою ім. Шашкевича у Львові. М. і. 8 літ тому він підніс справу назначити тули вчителя, який крім кваліфікацій для звичайних шкільних предметів міг би також вести в школі обрядовий хор. На ту думку навила його і та обставина, що до школи ім. Шашкевича ходить багато молоді з найбільш цінних родин, які зайняті щоденною працею не мають змоги основно займатися морально-релігійним вихованням своїх дітей. Наука обрядового співу мала на цілі вплити дітям вже від малу релігійного духа, звязати їх з церквою і посередньо хоронити від впливу тих течій, які жирують головно на робітничій бідності. Тому цей внесок мав на меті не лише добро українських дітей, але й суспільних відносин. Коліж ті зусилля делегата оставали довгий час без успіху, віднісся митроп. Шептицький у серпні 1927 р., у зв'язку з тодішньою редукцією львівського вчителства, до міністра освіти з проханням назначити для нашої школи такого вчителя. Міністр признав це домагання слушним і поручив львівській кураторії, щоб вона цю справу поалагодила. Однак минули роки, а кураторія не спішила з виконанням того доручення. Коліж внесок українського делегата впав у

Миській Шкільній Раді, він зголосив відклик до бувшого куратора Свідерського. Одночасно вислав і митрополиту до нього письмо, в якому просив поаладити цю важливу для школи справу. Куратор Свідерський, що взагалі відносився до проблеми українського шкільництва, як одної з найважливіших діянок загальної проблеми польсько-українських відносин поважно, прихилився до того відклику і просби, та заявив, що від 1. вересня ц. р. має прийти до школи ім. Шашкевича предложений йому вчитель співу. Але згаданий куратор несподівано відійшов і не міг перевести в діло свого рішення.

Після того звернулася українська делегація до нового куратора п. Гадомського та зреферувала йому знову цю справу, підтримуючи свою давню прохання.

Однак новий куратор, на здивування делегатів, з місця відкинув їх постулати, та ще й у формі, до якої ті громадяни досі не звикли були. Куратор не прийняв навіть нового кандидата для науки співу. Таким чином упала справа, яку перед тим позитивно вирішив міністр і шкільний куратор. Дрібниць справа одного вчителя співу товклася аж 8 : і вкінці провалилася! Делегат Ординаріату, о. ради. Ол. Стефанович, бачучи, що в таких умовах не може у теперішніх шкільних властях ні для школи ні для релігійного виховання молоді нічого добити, склав свій мандат до миської Шкільної Ради. Заразом повідомив п. міністра про дивну історію одного скромного прохання.

Ординаріат прийняв з прикристю до відомої резигнації о. ради. О. Стефановича і висловив йому велике признання за його пращу, яку він у користь однієї української школи у Львові

3 організаційного руху.

ЛІСЬКО.

Дня 29. XI. 1932. відбулася в Ліську в домі „Просвіти“ господарська нарада судового повіту Ліського, Балигород та Устрики Долишні, скликана Філієм „Сільсько-Господарським“. На нараді вважалося 12 селянських, кількох світських інтелегентів з громади. Збори отворили голова Філій о. Фукалович Григорій з Угरेць Мінер, про візником зборів вибрано о. Зенона Палачовича з Стефковці, секретарем п. Савуку. Після того о. Мазар Петро зложив заповідання з селівської наради Філій Т-ва „Сільський Господар“ у Львові, яка відбулася 12. XI. 1932, що присутні з задоволенням прийняли до відома. Відтак пос. Тершаківський зложив заповідання про господарське положення, а зокрема про положення українського хлібороба, який опинився на краю пропасти. Далі вказав на внески в господарських справах Українського Кабону в соймі, які змагають до того, зби про довжати речинсьє сплати зобов'язань, обинизити відсотки, відкисати незаплатені данини й податки, обинизити ціни змонополізованих і скартелізованих промислових виробів, недопустити із заграици ринку й товців і багатов інших внесків, які мають на меті рятуючи хліборобського стану та оборону перед фінансом села (як торгавельні) оплати й (шви). Збори прийняли заповідання по слз з одобренням до відома та вказавали довіря Українській Парламентарній Репрезентації. Відтак ухвалено цілу низку резолюцій та вибрано делегацію, котра мала вручити ухвалені резолюції старості. У склад делегації увійшли: о. Фукалович, о. Писецький, о. декан Стервак, пп. Михайло Чепіга, Анарій Бушю й Антін Вархала. В дискусії забирали голос кільках делегатів і з інтелегенції і зпоміж селян, а анарідом П було те, що крім резолюцій у господарських справах загального характеру ухвалено цілу низку побажань локальних, як обинизити на 50 проц. податки з державних фабрик для гірських селян, прийняти тимчасовою повітовою управою в Ліську двох інженерів-агрономів українців як інструкторів та організацій курсів домашнього промислу, як: білошкірниця, кошикарства, дереворити, різби й інших. Усі ті побажання вибрана делегація передала до відома старості.

САМБІР.

По відношній нараді в Самборі дня 9. 12. ц. р. відбулася в селі „Української Бесіди“ коротка нарада членів та симпатиків УНДО (як підготувача наради для широкого повітового наради), на котрій склав коротке заповідання про політичне положення пос. Тершаківський. Описав редактор Гринь Гладкий ангажова реферат про пресу і партійну організацію. Зборились провідом д-р Р.

бій як голова Повітового Народного Комітету УНДО в дискусії забирали голос: о. Татонир, д-р Гаушчинський, д-р Кудичинський, Павловський, Лущийкий і інші. Повітова організація УНДО в Самборі скликає в найближчому часі нараду для цілого повіту, на котрій буде переведений між іншими і вибір нової повітової партійної управи.

СТАРІЙ САМБІР.

Дня 16. XII. 1932 р. відбулося у Старій Самборі в селі домі „Просвіти“ справознавче віче посла Тершаківського Гриня, на котрому крім політичного положення обговорено широко теперішнє господарське положення в краю, а зокрема положення українського хлібороба. Віче, що відбулося на основі пар. 18 про збори, отворили о. Татонир, Проводив о. декан Вешіці, секретарізував п. С. Татонир. Посла Тершаківського у 2-годинній промові знайшов змагання польського уряду і більшости законотворчих палат до централізації влади шляхом різного родного законодавства й розпорядків, що видно на всіх ділянках життя. Описав представник становище до тих законів і розпорядків Української Парламентарної Репрезентації. Далі згадав до господарської діяльності пресе те, що на нараді в Ліську подано у заповідання. Віче ухвалило відомі вже резолюції в господарських справах та низку резолюцій характеру місцевого. По дискусії ухвалено довіря Українській Парламентарній Репрезентації. Після реферату о. Татоніра вибрано Повітовий Народний Комітет УНДО. Головою Комітету вибрано знову о. Юлія Татоніра.

Коморники починають урядувати.

З 1. січня 1933 р. починають у Східній Галичині урядувати нові коморники. На терені львівської апеляції в передбачених 207 коморників. На покриття запотребування становичі коморників делегували 137 осіб зпоміж судочин урядовців, які є в активній службі. Ялясь скількість тих урядовців, що мають повні кваліфікації, буде іменована коморниками на постійне. До скороченої практики й іспитів допустили 33 кандидатів, які внесли подання. Крім того допустили зпоміж осіб, які внесли подання, 40 осіб вже перше.

БЕЗРОБІТНІ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 28. XII. ПАТ. За статистикою — усіх безробітних у Польщі, що зареєстровані в державних урядах посередництва праці, дня 24. ц. м. було 208.360 осіб. У минулому тижні було 198.272 безробітних.

З природи й техніки.

І українські фізики розбили атоми.

Українським фізиком Палковим, Браїловському та Фогелю, що працюють в українським фізикотехнічним інституті в Харкові, повелось недавно розбити „штучним“ способом ядра атомів перелітв літуні і флюору. Згадані експерименти слід уважати повторенням та перевірками експериментів, переведених весною і літом цього року англійськими фізиками Вальтоном і Кокрофтом у Кембридж та німецьким фізиком Лінге в Берліні Обершененайде. Українські фізики послуговувалися під час своїх експериментів дуже високою електричною напругою, бо „тіжки“ 2,5 мільйонами вольтів. В Європі вже створили таку високу електричну напругу ще тільки лабораторія високих напруг фірми „Загальне Електричне Товариство“ (АЕГ) в Берліні-Обершененайде.

Оригінальні експедиції.

Відомий французький подорожник Роже Куртільє виїхав в осінь ц. р. до східних кіччин південноамериканських Анд, щоб віднайти копальню золота цисарів інків, в якій працювали ще перед 400 літами. На перші східні східні копальні натрапив Куртільє в одній перуанській папірусі, який попав у руки Куртільє в одній селі віддалі його останньої подорожжі по південній Америці. Цей документ, писаний наполовину іспанською мовою з часів Пісарра, славного відкривача і суверена завоювання Перу в 1530 р., наполовину шкисав ще й досі невідшифрованим письмом інків, походить на думку деяких від одної з осіб із дружини Пісарра. За даними цього документу копальня золота мала бути близько місця, що називалося Ямані. Із відкриття Куртільє в Амтердамі виходить, що тубільці забули зовсім цю назву. У документі не було ніякої мапи, а тільки натяк, що копальні треба шукати в східних кіччинах Анд, а віддалі кількох днів дороги від ріки Акапач в Перу. Французький подорожник думає, що копальня золота була у вищій республіці Еквадор, а саме недалеко джерела одного з допливів Амазонки. Цисарі інків держали в строгій тайні положення цієї копальні золота так, що навіть невідомі, як працювали при добуванні золота, казали вбивати від часу до часу своїм довіреним селянцям і заступати іншими. В той сам спосіб поводилися цисарі інків з робітниками, що працювали в великій копальні трависто-зелених смарагдів в Колумбії, яку експлуатує держава ще й сьогодні. Куртільє має намір піти наперед зовсім ріки Амазонки (Мараньону) проти її течії аж до міста Ікітос, що лежить серед пралісу недалеко перуансько-еквадорської границі. Звідси піде він враз з 14 тубільцями на систематичні розшуки поодиноких допливів Мараньону в північній напрям. Експедиція має тривати цілих два роки.

Не менше оригінальними є розшуки копальні золота Пілати Макелонського. А саме в Греції потворилися спеціальні товариства, яких завданням є віднайти славні копальні золота цього преб-а-того володаря. Ці копальні записали вже під римським пануванням, однак сьогодні ніхто не знає, де вони властиво лежали. Тому що ріки, які переплавають біля грецьких міст Нігірті (на півн. схід від Солуна) і Кількіс (на півн. від Солу-

ня) несуть зі собою розмірно великий відсоток золота, хитрі греки думають, що десь в околиці тих міст мусіли бути копальні золота.

Майже фантастичні завдання має третя експедиція, яка виїхала із міста Авані на острові Куба. А саме біля островів Кайко, що належать до багамських островів в західних Індіях, виринув з моря новий острів. Цей факт має бути в зв'язку з землетрусами, які недавно настигли середшю Америку. Новий острів відкривли вперше моряки прибережної флотії, які причалили до нього і його докладно оглянули. На основі їх згадок має це бути острів, що записав в дуже давніх часах в море. Видно на ній згід морського хабазя сліди величезних будинків, які займають досить велику поверхню. Щоб їх оглянути треба кільканадцять годин. Після моряків виправилася на невідомий острів експедиція вчених з Авані на Кубі і з Нью-Орлієнс у Злуч. Державах Північної Америки, яка потвердила вповні зведення моряків. Досі не устійняли, з яких часів походять будівлі, яких залишки залишилися на острові. Тому, що нема ніякого писаного документу про якість місця на острові на схід від острова Куби, догадуються, що це зруйноване місто походить ще з часів перед відкриттям Америки еспанцями. Цікаво, що в дуже давніх переказах згадується про великий воєнничий народ на східному побережжі середшюї Америки. Столиця цього народу мала бути далеко на морі на однім острові, залітнім пізніше великим потопом, який знищив теж велику частину острова Куби.

Фізикальний принцип забавки „до-йо“.

Модна нині забавка „до-йо“ була вже відома в часах Гомера. Так само бавилися нею молоді і старі під час наполеонських воєн у 18 та 19 віці. Нині прийшла вона до Європи безпосередньо з Америки. Фізикальний принцип „до-йо“ ось-який: Підчас навівання кружка на шнурочок вкладаємо в нього працю і навішений кружок має тоді певний засіб потенціальної енергії. Якщо тепер пустимо навішений кружок, тримаючи другий кінець шнурка в руці, він порушується вліз і віддвигнується з шнурочка. Підчас цього руху потенціальна енергія кружка перемінюється на енергію руху себто кінетичну енергію. Рух цей складається з протиліжних рухів кружка вліз і оборотного руху кружка докола своєї осі. Ця енергія руху є найбільша в найнижчій точці дороги себто тоді, коли шнурочок зовсім відвінувся. Одначе саме в цій моменті кружок задержує внаслідок безладності (подібно, як розгоносе колесо парової машини) напрям свого обороту і починає „сам“ навіватися на шнурочок, а тому, що шнурочок внаслідок цього скорочується, кружок „відрапується“ вгору. Тут починається забавка наново: кружок „скочується“ вліз, „відрапується“ наново вгору і т. д. Теоретично кружок повинен би завсіди підністися до тієї самої висоти, з якої він почав „скочуватися“ вліз. Однак частина його енергії вживається на тертя кружка об шнурочок і об повітря; тому людина, що бавиться в „до-йо“ мусить запобігати цій втраті енергії і „помогати“ кружкові у відновленні моменті нечаяним рухом руки або пальця. Вправні грачі додають кружкові енергії ще перед пушенням його вліз так, що ціле явище відбувається тоді швидше і ефектніше. Розуміється, що на рух „до-йо“ має також вплив маса кружка та його промір.

А. Л.

— Журналіст-чужинцев у Москві. У „Берлінер Тагеблаті“ помістив недавно цікавий допис московський кореспондент Г. Штайн про свою подорож автом із Ленінграду до Москви. Авто привіз собі Штайн із Німеччини; його вивантажили у ленінградській пристані і ним поїхав Штайн до Москви. Чужинний кореспондент мусить у СРСР, кожну телеграму занести спершу до комісаріату закорд. справ, а потім на головну пошту. Кожний крок у Москві, починаючи від того, щоб добути часописи та гроші, домагається величезної затрати часу та енергії. Трамвай та автобуси переповнені так, що європейець не може собі цієї глоти уявити. Коли кому владеться дістатись до середини, то це ще не значить, що він зможе виїзти звідти у бажанім місці. Вільних авт-таксі нема, а візники ставлять такі ціни за одну подорож, що за ці гроші можна би мати власне авто, з бензином та шофером. Ось і причина, чому Штайн привіз собі власне авто. На московським шляху з Ленінграду добра дорога чергується з поганою і з повним бездоріжжям. Європейське авто непридатне для російських доріг; воно доїхало до Москви зовсім розкитане та зпсоване. Штайн мусів у Москві почати ходити пішки.

— Рікні вістки. Підчас останніх Різдвяних свят було в Англії багато нещасливих випадків; згинувло 28 осіб і 100 осіб є раниених. З Франції відплив до Америки корабель, що повіз туди 198 скринь золота, вартості 127 міль. фр. — На північну Аргентину наїхала велика сарана, що знищила половину жнив на просторі 5000 кв. км. — Аргентинський уряд почав у Буенос-Айрес будувати найбільшого спортивного майдану у світі на 150.000 глядачів. — Наслідком живішої комунікації в Спол. Державах у різних частинах краю вбили 311 осіб і 500 осіб ранили.

Даром

2 ЗНАМЕНІТІ НОЖИКИ ДО ГОЛЕННЯ „САЛЬФЕРС“ тому, хто купить 5 шт. за 1.— зол тільки Перфумерія С. ФЕДЕРА, Львів, Сикстуська 7.
Почтові висилки відворотно.

— Смерть від найкращої страви. У шпиталі в Кантоні амер. китайський дипломат Чу-Чо-Сін. Лікарі кажуть, що він отруївся стравою, яку зїв на останнім бенкеті. І бенкет цей і ця страва були небуденні, найкращі. Чу-Чо-Сін запрохав на бенкет у честь англійського адмірала. Там подали між іншими зміну страву, що славиться як виїмковий „марципан“. Змія їдять у Китаю та в Японії, але не всі гадюки однакові. Та спеціальна страва коштує по 150 зол. за тарілку. Із таких істинних гадюк вирізують відповідні смаковиті кусні як печінку і загортають їх тонкою вужениною, посипаючи відповідною морською травою. Таку страву дають тільки на виїмкових святах. Випадків затроєння досі не було.

— Добра посада. Найшла її невідома для всього льондонського загалу якась славянка у Льондоні, що називала себе Астон. Вона стала провідником для чужинців у Льондоні і показує їм усе, що заслуговує на увагу. Володіє вона зовсім вільно англійською мовою, французькою, німецькою, італійською і російською. Імовірно росіянка, якщо не знає ще якоїсь рідної мови з тих країн, що належали колись до Росії. Вона гарна та інтелігентна і здала собі вже їм так, що багаті чужинці поручають її один одному. Кажуть, що вона донька якогось аристократа-емігранта. Інші твердять, що вона комуністичний шпигун, делегований із Москви. Але льондонська поліція, що знає напевно правду, мовчить так само дискретно, як місс Астон.

— Інтелігенти в нужді. У Парижі, місті, де скільки людей, які працюють головно і живуть із такого люксусу як мистецтво, дуже велика, щораз сильніше починають відчувати наслідки економічної кризи. Граф де Льомон створив там нове добродійне товариство під поетичною назвою „Рятуймо живого духа“, що має на меті рятувати інтелігентів від нужди. Із його інтерв'ю у пресі довідуємось, що чимало письменників, мисців, учених, навіть лікарів дійшло вже до такої біді, що вони ночують у прилюдних захистах і ходять на т. зв. народню зупу до при-базарних крамничок. Помогти таким людям тим важче, ніж іншим, бо вони соромляться признатись до свого стану. Згадана добродійна організація дає умовним працівникам мешкання та харч за одного франка (33 сот.) денно. Цю плату беруть тільки для форми, щоб їх не презити. Та скільки разів трапляється, що деякі не мають і цього одного франка. Один славний письменник і славний мистець стали просто жебраками, один визначний композитор грає на подвір'ях і аж недавно найшов прегарну посаду камердинера. Один лікар оуничим візком возить колам до крамничих.

НОВИНКИ

— Черевини, кальоші, снігівці, пантофлі і всяке інше взуття купуємо виключно в „КОМЕТІ“, Львів, Ринок 21, Станіславів, Сапінжинська 10.

— Пригадка. В суботу 31. грудня 1932 р. в год. і. рано відбудеться в Преображенській церкві три вул. Краківській Помінальне Богослуження на померлих членів Народної Торговлі, а в год. 10. рано загальні збори в доміні Соколатки.

1097

— Як викладують за навчання релігії? З янівського деканату пишуть нам, що тамешні священники вже кілька місяців не отримали платні за науку релігії. Інтервенція янівського декана у львівської кураторії виявила, що гроші на оплату науки релігії внаслідок внаслідок і переслані в розпорядження повітового шкільного інспектора в Городку Ягайлонським. Тимчасом п. інспектор досі грошей не виплатив. Декан справив у кураторії, що гроші за IX і X. місяць цього року переказані до Городка на асигнаційну листу з. 29, а за XI. місяць на листу з. 34, а за дванадцятий місяць на листу з. 37. Цікаво, що діялося з цими грошми в Городку, коли вони досі не дійшли до рук адресатів?

— Примусова управа у „Народньому Домі“. З канцелярії Організації Українців міста Львова довідуємось, що на днях призначена судова управа „Народнього Дому“ у Львові, що пробував досі під управою комісарів.

— Особисті листи. Оксана Олександра Пачовська і Ольга Марія Павлівна листали 14. грудня у львівським університеті степені магістра філософії з відзначенням.

— Виставка народньої нощі у Львові. Етнографічна збірка жіноч. гімн. СС. Василенок, відома громадисту із вистави у вересні 1931 р., збагатилася значно і дає тепер майже повний образ народньої нощі Галичини, Буковини, Волині. Подією. З огляду на олійність збірки

й вартість її експонатів, улаштовано виставу в часі шкільних ферій, що триватиме від 29. XII. 1932 до 22. I. 1933, включно. Виставу можна відвідувати щодня від год. 10—18.

— 3 Українського Лікарського Т-ва. У п'ятницю 30. грудня відбудеться в доміні Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26/І в год. 19: 1) Звідолення д-ра М. Дзеровича про два випадки з казуїстики, 2) Відчит д-ра Ю. Кордюка: „Гемограм при деяких гострих захворюваннях“.

— Промоція о. Йосифа Кладочного на д-ра богословії відбулася 8. грудня ц. р. у варшавському університеті.

— Нові українські пресові органи. З датою 20. грудня ц. р. появилася в Золочеві перше число повітового двотижневика „Золочівське Слово“. Видає „З. С.“ Українське Студ. Т-во „Молода Громада“, за редакцію відповідає Володимир Заяць. Адреса „З. С.“ така: Золочів, вул. Тернопільська ч. 6. І. пов. (дім Т-ва ім. Шашкевича). — З днем 13. листопада ц. р. появляється в Буенос Айрес український тижневик „Наше Життя“, орган економічної думки. Адреса: Ing. B. Mylinsky, casilla de Correo Nr. 2075, Buenos Aires.

— Бюджет Нью-Йорку. Бюджет Нью-Йорку перевищує витрати цілої Японії. На 1933 р. він висловлений у сумі 560 мільйонів дол., тоді, як Японія має бюджет тільки на 450 міль. Зате Нью-Йорк задовжений по вуха: приблизно на 1 мільярд 830 міль. Японія має всього 1 мільярд 200 міль. дол. довгу.

— „Цепелін“ на колесах. Між Берліном і Гамбургом зробили спроби нового винаходу — „Цепелін“ на колесах. Вагон рухається від двох бензинових двигунів, що своєю зовнішньою формою нагадують величезну цигару. Він переїхав простір 286 км. за 2 години 21 хвилини, що дає середню швидкість 120 км. Експеримент показався дуже вдатним. Німеччина введе новий тип поїздів „Цепелін-вагонів“ між Берліном і Гамбургом від травня 1933 р.

Хто буде президентом?

поголоски про зміни в уряді.

Від кількох днів польська преса знову повна листок про недалеку зміну в уряді. Найчастіше повторюється версія про димісію мін. внутр. справ Перацького, при чому один із часописів заявляє що справу в довшю авіаційну мін. Перацького у пр. Мосціцького аперед кількох днів, на якіх ніби казалося про останній львівський процес і його вислід. Міністр Перацький мав би перейти одно з портфелів, а його місце мав би піти. Нависніков, б. львівський воєвода. Так само кажуть про недалеку димісію віце-м. фін. пол. Коца.

Поруч із цими поголосками щораз актуальнішою стає справа кандидатури на президента Річипосполитої. Як відомо, 1. червня 1933 кінчається каденція пр. Мосціцького, який рішучо відмовився знову кандидувати, заявляючи бажання відійти зовсім від політичного життя. Кандидатура маршала селят Раткевича ніби вже неактуальна. Зате голосною стає кандидатура прем'єра Пристора. Марш. Пілсудський ніби тому не кандидуватиме, що йому не подобається теперішня конституція, якої — при винятковому авторитету відношенні парламентарних членів — не можна на швидку руку змінити.

Вітос у Львові.

„Експрес Вечорни“ повідомляє про нову ескападу Вітоса: Оце кілька днів тому до Львова приїхав був Вінцент Вітос і взяв участь у великому політичному конвенті зучастю людюців, есідів і ППС. Організатором конвенту був відомий військовий ксьондз Панась, завязий противник санай. Вітос ніби то старався затуманити вражіння своїх останніх виступів (інтерв'ю на сторінках „Напшоду“), що він зовсім зрадикалізувався (випадання помішків без відшкодування і т. д.). Цими виступами були, як відомо, есиди дуже прикро вражені. Чи Вітос і львівські есиди перепросились — не знати; не знати теж, яка тут роль ППС.

Новий лет у стратосферу.

БРІССЕЛЬ (ПАТ). Управа національного фонду для наукових дослідів, що сфінансувала лети до стратосфери проф. Піккара, рішила призначити проф. Косієвсі, товаришеві Піккара в його останній подорожі до стратосфери, потрібну допомогу до нової стратосферичної виправи в р. 1933. Проф. Косієв ужив до лету того самого балону, на якому летів вдало. Старт піде з подумкової Бельгії.

ДИМІСІЯ БОЛГАРСЬКОГО УРЯДУ.

СОФІЯ, 28. XII. ПАТ. Король прийняв димісію цілого кабінету. Потім розпочав наради, яких цілком є створити новий уряд. Першу нараду відбув із провідником Собранія Майновим.

300 мільонів на оборону збіжжового ринку.

ПАРИЖ (ПАТ). Палата депутатів прийняла на нічному засіданні проєкт закону про кредит у висоті 300 мільонів фразків, призначених на оборону збіжжового ринку.

КРИВАВІ СУТИЧКИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН, 28. XII. ПАТ. Минулої ночі на вулицях Берліну між нац. соціалістами і комуністами відбуло до сутичок. У висліді кілька гітлерівців і один комуніст були ранені. Іх відвезли до лікарні. Поліція арештувала 60 осіб. — Дещо пізніше в одному льокалі в північ. ділянці Берліна, де сходяться комуністи, підкинуто хтось диньку петарду, яка заподіяла великі страхи. Жертв у людей не було. Поліція арештувала п'ять гітлерівців і шістьох комуністів.

Залізнична катастрофа.

КОРДОБА (ПАТ). На станції Вакар вискочив поїзд із швид. наслідком чого було двоох подорожніх убитих і двоох ранених.

— Модерна амнеція. Перський шах амнеціював усіх, що останніми часами були засуджені за порушення нового закону, який забороняє мати більше, ніж одну жінку.

— Конкурс на пролетарську песу. ПАТ подає, що комісія пропаганди театрів і мистецтва оголосила конкурс на песу для робітничих аматорських сцен. Надсилати можна до 30. III. 1933 р. До конкурсного суду входять: Леон Шаллер, Н. Міллер, Г. Ладом, Олександр Малішевський.

КОЖНИЙ ПЕРЕДПЛАТНИК

одержує точно часопис, тому повинен пам'ятати

про відновлення передплати.

1932 рік кінчиться, вирівні довгі!

Відповідь у справі „Бойківщини“.

В останніх двох статтях про самбірське т-во „Бойківщина“, які появились в „Ділі“ за криptonімовим підписом В. М., поміщені два заміти під адресою НТШ пробились мабуть без відома й згоди видавці „Бойківщини“, бо виказують необізнаність з дійсним станом річ.

Передовсім видивляється в них брак ініціативи та провладу з боку НТШ. Що одно й друге зайве, видно найкраще з гарного розв'язку „Бойківщини“. З повним призначенням треба підкреслити, що гурток ідейних одиниць взявся до праці з власної ініціативи та виявив тільки рухливості й енергії, що в короткому часі довершили побудованого діла: відрив обласний бойківський музей, що на його статуті вкорюються сьогодні усі наші новозакладені обласні зібрання в Чернівцях, Івано-Франківську, Тернополі й Чорткові, а навіть адміністраційні влади вважають „Бойківщину“ вже справжнім музеєм. Однак як видавці „Бойківщини“ звертаються мимо того за чимебудь до Львова, дістає все вичерпуючу відповідь, пораду та навіть технічну поміч, як редактування статтей, копії деяких друкованих джерел та розшуку в Бібліотеці НТШ за актами та книжками. Нерадо приходить виконувати все те, але для пояснення пану В. М. не необхідно.

Другий закид відноситься до видань НТШ, комплету яких нема ще у „Бойківщини“. Отже ще перед двома роками, у листопаді 1930 р. звернувся видавці „Бойківщини“ до Музею НТШ з проханням добути для нього лиш деякі томи „Джерел до історії України“ Грушевського й дістав негайно 4 найпотрібніші томи, а пів року пізніше дальших 6 томів до комплету (крім останнього тому XXII). Щобло у вересні ц. р. відіслав він з проханням до видавці НТШ скомплетувати йому взагалі всі видання НТШ і дістав без заганяння прихильну відповідь урядуючого голови НТШ. Внаслідок того д-р Кобильник відіслав у жовтві особисто першу партію книжок у числі 25 томів найновіших видань НТШ та заяву, що НТШ скомплетує „Бойківщини“ поволі всі свої видання, оскільки не ще взагалі можливе. Згідно з тим приготувались в канцелярії НТШ дальші партії книжок і їх зможе „Бойківщина“ в кожній хвилині відібрати, як попереднім авіауванням приїзду свого відпоручника.

Думаю, що перед писанням таких статей належало б поінформуватися у „Бойківщини“ про фактичний стан річ, щоб не робити їх ним ведмежою прислужу та не змушувати її до спростувань.

Д-р Я. Пастерник.

Зміна адреси 1 зол. Можна прислати пошто-вими марками.

3 кіна.

КІНО „АПОЛЬО“: „ПАЛАТА НА КОЛІС-ЦЯТАХ“.

Коли публіка виходила зі сеансу, нові гості, що ждали у вестибюлі питали: „Яке воно?“ і впало кілька відповідей: „дотак собі“. Сюжет, заважає, деякі артисти дуже добрі, зате поодинокі сцени або за довгі, зовсім нецінні, або заважні. Дикція чи може апаратура не дозволяють розуміти всіх розмов. Режисер часто забуває, що має до діла з мандаринною церковною будовою і каже цим артистам їсти обід на таких панських обрідках і на таких сервісі аж гей!

На Сильвестра!

„Reine des Reinettes“ Demi-sec

Маковського з Крушвиці

поможе нам втопити турботи минулої кризи

у шампані!

Оголошення, оповістки, місцеві як і з провінції оголошуватимемо тільки за попередньою присилкою належитости. Незаплачені заздалегідь оголошення не будуть поміщені.

КІНО „КАСІНО“: „БАСТЕР КІТОН ЯК ДОБРО-ДІЛ ЛЮДСТВА“.

Цей, єдиний у своєму роді комік, який розсмішує глядачів саме тому, що ніколи сам не всміхнеться і зберігає ту саму непогрозую-мосту маску в усіх найрізноманітніших життєвих пригодах, — грає цим разом теж дотепу, який щойно в останньому моменті виявляється знаменитим боксером і амагуном. Величавим є масові сцени „лабав“ (читай: бінок) южорських вулицників. Взагалі рух в найбільшій прикметі цієї фільми. Зрештою — Бастер Кітон має своїх звеличників, які вміють реготатись в тих самих „тріках“, які інших смертників вулять і томлять. Програму доповнює знаменитий комедіант з життя підлітків, в який — як у тисячі інших америк. фільмах — жертвою дотепу падає... поліція.

КІНО „ПАЛАС“: „ПРИГОДИ ХОРОБРОГО ВО-ЯКА ШВЕЙКА“.

Геніальна сатирична епопея Гашека, перекладена вже мабуть на всі мови світа, діждалася і іспівів і фільмування. Ясно, що фільм дає найширші можливості розгорнути акцію і поглибити тенденції. Режисер теж не поминає нагоди долити зорону порцію протинавстрійсько-го „сосу“. Фільм — подікуй як і повість — лавірує поміж дотепною гротеском та поважним реалізмом. Могутніми є сцени рекрутської муштри і виїзду „маршбаладону“ на фронт; на ці останній сцені акція припадає. Артист Раші-лов створив мистецьку крелію придуркуватого хитрого торгівця собаками, пізніше політичного діяча й героя австрійського воєнного запліва. Зрештою, фільм не є „репрезентація“ і в певних дачин виконавці інших роль не належать до „асів“ чеського театру й фільми. Однак цілком робить приємно вражіння, тим більше, що чеські діячологі й піснючки слухачам зрозумілі.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Анна Литвинівна-Балицька, вдова, мати першого секретаря торгів і промисловості в уряді ЗУНР, п. Ярослава Литвинівна, померла по довгій і тяжкій недугі у Відні в 68-ому році життя дня 24. ц. м. Похорони відбулися 27. ц. м. з великою цивилитарної галі до власного гробівця на центральному цвинтарі у Відні. Покійна, знала з доброти серця й великої гостинності, зазнала в житті чимало горя. По війні вела кілька літ столу, з якої користало багато українських політичних емігрантів у Відні. Тому смерть її викликала ширий жал в усіх, що її знали. В. І. П.

Дописи.

Львівщина.

Установчі Збори Кружка „Рідної Школи“ ім. Лесі Українки у Грибовичах Великих. Дня 25 грудня ц. р. відбулися перші заг. збори Кружка „Р. Ш.“ ім. Лесі Українки, скликані членами основними у Грибовичах: Бог. Збори короткою промовою відкрив перший з підлітків членів-основників п. Михайло Чернях і віддав їм провід делегатів Раді Лесі. Пов. Соляку Кр. проф. Микола Ластовський. Делегат у короткій записці подав історію нашої школи в великій добі, вказав у часі польської накування й за Гетьманщини, а накінчив за Австрії і Ресії. Перейшовши історію „Р. Ш.“ від її початку аж до теперішнього положення. Другий делегат п. Кость Бондарський, прочитав і пояснив статут Товариства. Він сався відразу за членів, котрі забрали голосом Яков. Хришка, а за старшини: Івана Лисовича, Матія Олександровича, Михайла Чернях, Андрія Калачука, Івана Чорного та Івана Хришка.

ЖОВКІВЩИНА.

Основавши філію т-ва „Зоря“ в Мокротині. Завдяки праці жовківської „Зорі“ сільське село Мокротин, в якому значна частина молоді побиравла науку ремесла в далеких місцях, що відала як кваліфіковані ремісники осіли в рідний оселі, забавало мати у себе ремісничу те-варство. По деяких заходах основано філію т-ва „Зоря“ якої установчі збори відбулися 4. грудня 1932 р. при участі двох відпоручників львівської і жовківської „Зорі“ Мисюра читавши „Провіт“ заповнялися учасниками зборів (до 100 осіб). Збори в імені основників отворили Іван. Скіра Косма, покликаними до провладу краєвощи майстра п. Заваду Василя. Висловлюючи реферат про зорівську організацію, її вагу для піднесення середнього стану та про нормалізацію матеріальні користі жителів підпоручник львівської „Зорі“ п. Дм. Хомак. Після довгого статуту приступило до т-ва 35 членів-основників

100

З друкарні Вих. Спілки «Школя». Львів. Ринок 10.